

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

„JUTRA“

Tajno zračno oboroževanje Nemčije

SODELOVANJE NEMCIJE, RUSIJE, ITALIJE, AVSTRIJE IN MADŽARSKE.

V mesecu decembru lanskega leta je bil v Berlinu tajen sestanek šefov letalskih oddelkov generalnih štabov Nemčije, Sovjetske Rusije, Italije, Avstrije in Madžarske. Za Italijo se ga je udeležil letalski minister Italo Balbo. Pritegnjeni so pa bili tudi nekateri najbolj zanesljivi letalski tehniki in zastopniki letalske industrije. Ta konferenca, o kateri ni smel poročati noben list prizadetih držav in o kateri je svetovna javnost izvedela samo potom dobro organizirane špionaže, je bila prav za prav le nadaljevanje prve, ki je bila poletni v Moskvi in so se je udeležili poleg Rusov, Nemcev in Madžarov tudi Bolgari, Turki in Perzijci. Natančne podrobnosti o predmetih razprav in sklepih berlinske letalske konference sicer niso znani, dognalo se je pa vendar, da je šlo v prvi vrsti za enotno organizacijo bojnega letalstva v omenjenih državah, zlasti pa v tistih, ki po mirovnih pogodbah ne smejo imeti vojaške aviatike, to so Nemčija, Avstrija, Madžarska in Bolgarija.

Podlaga za to enotno in skupno organizacijo je tvorila dosedanja nemško-ruska praksa. Nemčija, ki je neprestano kričala v svet in še kriči, da je razorožena in zato brez moči napram »oboroženim sosedom«, se je že več let posluževala Rusije kot firme za kritje dejanskega oboroževanja v zraku. Berlinski in moskovski vojaški krogi delajo v tem oziru roko v roki. Rusija je dala Nemčiji prostor za vojaška letalska skladišča, pilotne in opazovalske šole, tovarne in delavnice za montažo, preizkušnje itd., Nemčija je pa preskrbela Rusiji svoje patente, strokovnjake, učitelje in vse ostalo kar je potrebovala. Javna tajnost je namreč, da so bili Nemci tisti, ki so organizirali boljševikom vse vojaško letalstvo, tovarne, šole in sploh vse kar je treba. Vse nemške tovarne za letala, Fokker, Junkers, Rührbach, Heinkel itd. imajo v Rusiji podružnice svojih obratov, katere so organizirali njihovi nemški inženjerji in tehniki ter jih tudi vodijo. Samo tovarna v Lipeckem izdelava vsak mesec najmanj dvajset velikih bojnih letal z vso opremo za bombardiranje. Ta-

ko se je sovjetom posrečilo, da so zgradili do lani že preko 2500 bojnih letal najmoderneje konstrukcije.

Toda te tovarne in ustanove ne služijo samo Rusiji. V njih se izdelujejo tudi bojna letala za Nemčijo, ki ostanejo seveda v Rusiji, kjer so na varnem, so pa vendar vsak trenutek na razpolago, da polete v Nemčijo ali kamor bi Nemci hoteli. Da je to res, dokazuje zlasti dejstvo, da posejajo nekatere po Nemcih v Rusiji vodene pilotske bombarderske in opazovalske šole nemški častniki in podčastniki. Med 75 učenci, ki so kot diplomirani piloti zapustili predzadnji kurz šole v Sebastopolu je bilo 55 Nemcev, od teh tudi nekaj Avstrijcev! Po zanesljivih informacijah ima Nemčija sedaj v Rusiji 575 samo višjih letalskih in drugih častnikov ter vojaških funkcionarjev, ki so prideleni rdeči armadi kot instruktorji, bi pa bili v primeru potrebe takoj zopet na razpolago nemškemu generalnemu stabu. V Nemčijo bi se lahko vrnili že v nekaj urah na nemških bojnih letalih, ki so stacionirana v Rusiji. Mimo tega pa izdelujejo letala za Rusijo in Nemčijo tudi nemške tovarne v rajhu, ki jih nato pošiljajo v Rusijo. Od leta 1930. doslej so izdelale 950 takih letal samo Fokkerjeve tovarne.

Moskovska in berlinska konferenca se je torej ukvarjala z vprašanjem, oskrbeti na ta način z bojnimi letali tudi Avstrijo, Madžarsko in Bolgarsko. Za te države se bodo izdelovala in hranila bojna letala deloma v Rusiji, deloma pa v Italiji in Turčiji, kjer se bodo vežbali avstrijski, madžarski in bolgarski piloti. Deloma se to že izvršuje, zlasti glede Madžarske. Zanj izdeluje letala Italija in tam se vežbajo tudi madžarski častniki in podčastniki. Za vse to vejo dobro tudi na Dunaju in je zato jasno, da se vrše zračni transporti letal iz Italije na Madžarsko preko Avstrije z vednostjo avstrijskih oblasti! Dollfusova izjava o popolni neutralnosti Avstrije napram sporom med Italijo in Jugoslavijo je torej že po tem malo verjetna, da ne rabimo ostrejših besede.

Transporti orožja preko Avstrije

DOSLEJ JE BILO PREKO AVSTRIJE ODPOSILNIH IZ ITALIJE NA MADŽARSKO OKOLI 50 VAGONOV PUŠK IN STROJNIC. — SODELOVANJE AVSTRIJE.

DUNAJ, 9. januarja. Koncem preteklega tedna je dospelo preko Beljaka iz Italije v Hirtenberg na Nižjem Avstrijskem okoli 40 vagonov pušk in strojnic. Kot pošiljatelj je fungiral komendant Giuseppe Cortese iz Verone. Pošiljatev je prevzela hirtensberška tovarna nabojev. Kakor se zatrjuje, se je na ta način dostavljeno orožje natovorilo na tovarne avtomobile in prepeljalo na Madžarsko. Deset vagonov orožja je pa prislo v Hirtenberg že v noči na Silvestrovo.

DUNAJ, 9. januarja. Avstrijske oblasti izjavljajo, da ne vejo ničesar o transportu orožja, ki naj bi bilo prislo iz Italije v Hirtenberg, odkoder se transportira dalje na Madžarsko. Znanе so doslej samo izjave železničarjev, ki zatrjujejo, da je bilo v plombiranih vagonih 40.000 do 50.000 pušk in okoli 200 strojnic. Ta pošiljatev je dospela v Avstrijo na čisto legalen način. Železničarji zatrjujejo, da se je morala ta pošiljatev izvršiti sporazumno med italijanskimi in avstrijskimi

oblastvimi, ki so za to dobro vedele.

Z druge strani se zatrjuje, da je doposlano orožje nekdanji vojni plen. Hirtenberška tovarna ga zato popravlja in izdeluje zanj tudi potrebno municijo. Tisk socialnih demokratov izraža bojazen, da ho to tajno transportiranje orožja preko Avstrije škodovalo državi in spravilo v nevarnost lahko tudi posojilo Društva narodov. Desničarski listi pa ugovarjajo, češ, da ima Avstrija od tega samo dobiček, ker se v Hirtenbergu zaposlujejo številni delavci, ki so bili poprej brez posla. Na vsak način pa spravlja to oboroževanje Madžarske preko Avstrije v čudno luč nedavne izjave avstrijskega zveznega kancelarja Dollfusa o absolutni miroljubnosti in nevtralnosti Avstrije. Po vsem tem in po novembarski konferenci zastopnikov generalnih štabov v Berlinu je jasno, da moramo tudi Avstrijo prištevati k tistim državam, ki sodelujejo v italijanskem komplotu proti sedanjemu stanju v srednji Evropi.

Komunistična revolucija v Barceloni

KOMUNISTI IN ANARHISTI SO ZASEDLI JAVNA POSLOPIJA. — ZMAGOVIT NAPAD VOJAŠTVA.

MADRID, 9. januarja. Po poročilih iz Barcelone so nastali tam preteklo noč krvavi spopadi s komunisti in anarhisti, ki so nameravali izvesti dobro pripravljeno vstajo. Na dogovorjeno znamenje so nenadoma napadli javna poslopja in jih zasedli. Pri tem so vrgli tudi več bomb. Prebivalstva se je polotil silen strah, ki se je pomiril šele tedaj, ko je izvedelo, da so komunisti že v obrambi. Ko so namreč hoteli zavzeti topničarsko vojašnico, so naleteli na nepričakovano

močan odpor. Vojski so komunistični napad odbili in jih pognali v beg. Umaknili so se večinoma v komunistični dom, kjer so se zabarikadirali. Boji med njimi in vojsko se še nadaljujejo. Doslej je na obeh straneh veliko mrtvih in ranjenih. Oblasti upajo, da se jim bo že danes posrečilo vzpostaviti mir in red. O komunističnih nemirih poročajo tudi iz drugih španskih mest, oblasti pa so jih večinoma že zadušile.

Japonci zasedli pokrajino Jehol

JAPONSKE ČETE SO TAKO PREKORACHLE MEJE MANDŽURIJE IN VDRLE V STARO KITAJSKO.

TOKIO, 9. januarja. Skoraj brez boja so japonske čete zasedle kitajsko pokrajino Jehol. Japonske oblasti izjavljajo, da so bile k temu prisiljene, ker so Kitajci pripravljali napad na Sanghaikvan. Kitajske namere so se dale preprečiti samo na ta način, da so Japonci zasedli Jehol.

FRANKOBROD 9. januarja. »Frankfurter Zeitung« piše o dogodkih na Dalinem vzhodu in pravi, da nimajo Japonci prav nobenega argumenta več, ki bi jih opravičeval do namere, odcepiti severno Kitajsko od ostale države. Vojska, ki jo tako pripravljajo, bi mogla kar lahko izzvati velike in nevarne svetovne zapletitjaje.

Minister Jevtić o odnošajih z Italijo

JUGOSLAVIJA SPOŠTUJE UMETNOSTNE SPOMENIKE IN POGODBE. JUGOSLAVIJA JE MIRNA A BUDNA.

PARIZ, 9. januarja. »Petit Parisien« objavlja razgovor svojega dopisnika Roubauda z jugoslovanskim zunanjim ministrom Jevtićem radi odnošajev med Italijo in Jugoslavijo. Zunanji minister je dejal: »Prepričani smo, da se italijanski tisk preveč razburja radi nepomembnih dogodkov, ki smo jih mi prvi obžalovali.« Nato je minister izrazil željo po ugodnem soglasju z italijansko vlado. Naglasil je, da Jugoslavlani spoštujejo vsa umetniška dela preteklosti. »Mi spoštujemo grob sultana, ki je tlačil naše ljudstvo in obdajujemo arhitekturo in umetniška dela, s katerimi so Benečani opremili našo in tuje dežele. Doprinesli smo neštete dokaze prijateljstva do Italije. V Dalmaciji smo dovolili nekaj, kar ni bilo doslej koncedirano še v nobeni drugi pogodbi, namreč pravico prebivalstva, da optira za Italijo, ne da bi bilo prisiljeno zaustaviti deželo. Vendar je od 700.000 optiralo za Italijo samo 4000 prebivalcev.« Minister je nato pristavil, da imajo italijanski prebivalci Dalmacije vse upravne, šolske in prosvetne pravice, v materialnem oziru pa imajo pred Jugoslavlani celo prednosti. Svoje izjave je minister za-

ključil z besedami: »V sedanjem času, ko se usoda narodov odloča na papirju in ko se tako lahko dele in kosajo države, bomo ohranili Jugoslavlani miroljubnost in živce, pa tudi svoj budni pogled!«

IZJAVA POSLANIKA JOUVENELA.

RIM, 9. januarja. O priliki svojega nastopa je izjavil novi francoski poslanik v Rimu Jouvenel dopisniku rimske »Tribune«, da prihaja v Italijo kot njen dober prijatelj in poznavalec. Obenem je dejal, da obstojajo med Francijo in Italijo mnogi skupni interesi, zato je prepričan, da se bosta obe državi sporazumeli in bosta v bodočnosti nastopali roko v roki. Fašistični tisk greši čisto, ko sodi Francijo docela krivo. Njegova naloga je proučevati razmere. Na svojem mestu namerava ostati samo pol leta, ker svoje politične kariere ne mara zamenjati z diplomatsko.

SMRT SLAVNEGA PIANISTA.

RIM, 9. januarja. Tu je umrl v 85. letu življenja slavní pianist Vladimir Pašman, ki je bil rojen v Odesi. Pašman je bil znan po vsej Evropi, pa tudi v Ameriki.

Obisk kralja in kraljice v Sinaji

BEOGRAD, 9. januarja. V prihodnjih dneh dopotujeta v Sinajo jugoslovanski kralj Aleksander in kraljica Marija na obisk k romunskemu kralju Karlu. V Sinaji bosta ostala kralj Aleksander in kraljica Marija najbrže do 17. t. m., ko se bo podal kralj Karol k otvoritvi parlamenta v Bukarešto.

Romunska vladna kriza

BUKAREŠTA, 9. januarja. Oфициelni začetek vladne krize se pričakuje danes popoldne, ko bo prislo v Sinajo zunanji minister Titulescu. Sklical se bo takoj kronski svet, na katerem se bo razpravljalo o nesoglasjih, ki so nastala med kraljem Karlom in notranjim ministrom Mihaikom zaradi odstranitve sedanega prefekta bukareštanske policije in povelji

ilka romunskega orožništva. Če se bo kralj vdal in dovolil, da se omenjena funkcionarja zamenjata, potem vlada dr. Maniuja najbrže ne bo podala ostavke. Če se pa to ne bo zgodilo, potem je kriza neizogibna in bo najbrže nastal položaj, iz katerega se bo težko našel parlamentaren izhod.

POROD BOLGARSKE KRALJICE.

SOFIJA, 9. januarja. V kraljevski palači pričakujejo vsak trenutek porod kraljice Ivane.

BREZPOSELNOST NA ČESKOSLOVAŠKEM.

PRAGA, 9. januarja. Po uradnih podatkih je bilo 31. decembra t. l. na Čekoslovaškem brezposelnih 749.876 oseb. Ker je ob koncu meseca novembra znašalo število brezposelnih le 608.809, se je število brezposelnih pomnožilo v mesecu decembru za 141.000.

Dnevne vesti

Rojstni dan kraljice Marije. Kakor drugo mesta, tako je tudi naš Maribor slovesno praznoval današnji rojstni dan kraljice Marije. Ob 9. uri dopoldne je bila v stolnici slovesna služba božja z zahvalno pesmijo in molitvami, ki jih je opravil pomožni škof g. dr. Ivan Tomažič. Cerkvene svečanosti so se udeležili zastopniki vojaških in civilnih oblastev, med njimi predsednik okrožnega sodišča g. dr. Žiher, oba okrajna glavarja g. dr. Ipavc in Makar, mestni župan g. dr. Franjo Lipold, predstojnik mestne policije g. dr. Hacin, ter zastopniki raznih korporacij. Cerkvena svečanost je bila tudi v pravoslavni kapelici v Melju; opravil jo je višji vojaški svečenik prota g. Trbojevič. Državna poslopja in nekatere hiše so bile okrašene z državnimi trobojnicami.

Flohr prvi, Pirc drugi. V petek je bilo odigrano zadnje kolo mednarodnega šahovskega turnirja v Hastingsu. Pirc je porazil Aleksandra, Steiner Jacksona, Michella pa Sultana Khana. Partiji Flohr-Tylov in Menšikova-Thomas sta se končali remis. Remis se je končala tudi iz osmega kola viseča partija Flohr-Aleksander. Flohr je dosegel 7 točk in je dobil prvo nagrado, naš šahovski mojster Vasja Pirc je dosegel 6 in pol točk ter si je priboril drugo nagrado. Tretjo in četrto nagrado pa si delita Sultan Khan in Steiner, ki sta dosegla po 5 in pol točk.

Poroka. Na praznik Treh kraljev sta se poročila dr. Mile Bedjanič, sekundarij tukajšnje splošne bolnišnice in dr. Hermína Gollova iz Dravograda. Bilo srečno!

Sprememba posesti. Danes dopoldne je bila na javni dražbi prodana hiša št. 34 na Aleksandrovi cesti, dosedanja last Kmetijske eksportne zadruge v likvidaciji. Kupila jo je tvrdka Pinter & Lenard za 854.000 Din.

Za Pomožno akcijo mesta Maribora so darovali: Mariborska tekstilna tvornica 2500 Din, Franc Golčman, mizarski delovodja 100 Din, Ludvik Voršič, hišni posestnik 100 Din, Jakob Mandil, glavna zaloga tobaka 100 Din, Alojzij Čeh, zasebni uradnik 130 Din, Viktor Nedogg, hišni posestnik 200 Din, Marija Frühauf-ova, hišna posestnica 100 Din, Josip Sič, železničar v pokoju 100 Din, Ivan Tomovič, slaščičar 200 Din, Peter in Berta Albaneže, lekarnar 150 Din, dr. Fric Vrečko, upravnik bolnice 100 Din, »Adrija«, spedicija 100 Din, Tujsko-prometna zveza 100 Din, Hranilno in posojilno društvo delavcev 100 Din, Ivan Klančnik, mizarski mojster 200 Din, Pavel Hasenöhrl, hišni posestnik 100 Din, Pavel Zavadlal, kurat 100 Din, Martin Gajšek, hišni posestnik 200 Din, Vlastimir Vane, uradnik 100 Din, dr. M. R. Otmar Deranjač, zobozdravnik 100 Din, Franc Hohnjec, mesar, obleko in obutev ter 10 kg suhega mesa, Mihael Hohnjec, mesar in hišni posestnik 150 kg govejega mesa, I. Pregrad, veletrgovina »Trgovski dom«, 18 kosov raznega konfekcijskega blaga, Ivan Močivnik, trgovec, moško sukno za 5 oblek, Jakob Lah, trgovec, 42 kosov raznega konfekcijskega blaga in Ivana Scherbaumova, posestnica, 9 kosov raznih oblek. Vodstvo Pomožne akcije se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje!

»Sola in Dom« v Ljubljani opozarja vnovič, da je otvorila za svoje člane brezplačno vzgojno posvetovalnico, kjer dobe svete o vseh vprašanih vzgojstva in šolstva. Posvetovalnica je odprta v Pražakovi ul. št. 8 I. nadst. ob ponedeljkih in četrtek od 10.30 do 12. ure. Društvo »Sola in Dom« je imelo doslej sestanke v Brežicah, Krškem, Trbovljah, Ptuj, Sp. Šiški, Mostah in na Pralah. Izvolili so se pripravljali odbori, da se osnujejo podobna društva, oziroma da se nabirajo člani za ljubljansko društvo. V mnogih drugih krajih se pripravljajo sestanki. Posvetovalnica za osnovne, meščanske in učiteljske šole se otvori s 16. t. m. v Frančiškanski ul. 6, prvo nadstropje, desno. Odprta je ob ponedeljkih od 8. do 10. ure. V obeh posvetovalnicah se sprejemajo novi člani.

Zahvala. Namesto venca na grob preminule gospe Angele Novakove. Žene trgovca in hišnega posestnika v Mariboru, je daroval neimenovani znesek 100 Din tukajšnji požarni hrambi, za kar mu izreka poveljstvo pristržno zahvalo.

Predavanja za mojstrske izpite. Mariborska zbornična obrtnopospeševalna poslovalnica priredi na večstransko zahtevo ponovno večerna predavanja za mojstrske izpitne kandidate. Predavanja so brezplačna in bodo obsegala najpotrebnejšo snov iz obrtnega zakona, knjigovodstva, računstva, geometrije, kalkulacije, spisja in trgovskega zakona. Število udeležencev je tokrat omejeno na 40. Pripustili se bodo tisti, ki se prijavijo prvi. Prijave se naj pošljejo pisмено na obrtnozadružno nadzorništvo pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, kjer se dobi tudi ustmena navodila. Prijave se sprejemajo do 16. t. m.

Učni tečaj za obrtnike, trgovce in njihovo pomožno osebje. Obrtnozadružno nadzorništvo bo v bližnji bodočnosti v Mariboru organiziralo več učnih tečajev po vrsti, kakor se bo kompletiralo najmanjše potrebno število udeležencev za posamezne učne predmete. Predvideni so predvsem ti-le tečaji: predavanja za mojstrske izpitne kandidate (20 ur), obrtno knjigovodstvo in kalkulacija za rokodelce in rokodelske pomočnike (okrog 30 ur), trgovsko knjigovodstvo za trgovce in trgovske pomočnike (okrog 30 ur), modeliranje za kovinarje in kiparje (okrog 24 ur), kovinsko risanje (okrog 50 ur), pouk o strelvodnih napravah (okrog 20 ur), avtogeno varenje (96 ur) in mizarsko risanje (okrog 40 ur).

Predavanja za mojstrske kandidate so brezplačna. V ostalih tečajih morajo udeleženci plačati prispevke po višini predvidenih stroškov, v kolikor ne zadostuje benovinska oziroma zbornična pripomoč. Ti prispevki znašajo običajno 50—100 Din za mojstre, polovico pa za pomočnike. Nekatera predavanja bodo podnevi, druga pa na željo v večernih urah. Priredili se bodo najprej tisti tečaji, za katere se bo pokazalo največ zanimanja. Lahko se pa organizira pouk tudi v drugih, tu ne naštetih predmetih, ako se javi dovolj interesentov. Zadevni predloži so vsak čas dobrodošli. Pismene prijave naj se naslovijo na »Obrtnozadružno nadzorništvo v Mariboru (okrajno glavarstvo)« do 10. t. m. Tam se sprejemajo tudi ustmene prijave in dajejo najpotrebnejša pojasnila.

Nov tržni cenik. Po vzgledu drugih večjih mest je jelo tudi mariborsko tržno nadzorstvo izdajati z novim letom tržne cenike vsakega 1. in 15. v mesecu. V ceniku so navedene cene vseh živil, ki jih človek dandanes rabi in kupuje. Tedenška tržna poročila pa bo izdajalo tržno nadzorstvo še nadalje.

Grajski kino. Do vključno petka se predvaja krasna zvočna opereta »Friederika«. Godba: Franc Lehar. Glavne vloge: komorni pevec H. H. Bollmann, Mady Cristians, Paul Höbiger, Otto Wallburg. — V predpripravi: Nepretirano »najboljša in najveselejša« zvočna opereta: »Zvezde z neba«. Liane Haid, Gustav Fröhlich, Szöko Szakall.

Nalezljive bolezni. Na področju dravske banovine je v času od 8. do 14. decembra 1932 obolelo za nalezljivimi boleznimi 394 oseb, in sicer za davico 238, za legarjem 55, za škrlatinko 49, za šonom 21, za otrpnenjem tilnika 14, za ošpicam 6, za grižo in za otrošično vročico pa 4.

Živčni napad je dobil včeraj zvečer pri zadnji predstavi v Grajskem kinu uslužbeni operater Ivan Basel, kinujoč na Meljski cesti. Ob koncu predstave se je zgrudil na tla in obležal nezavesten. Z nekim osebnim avtom so ga prepeljali na dom in ga prepustili domači oskrbi.

Izgubljen in najdeno v lanskem letu. Pri uradu za najdene in izgubljene predmete pri tukajšnji mestni policiji je bilo lani prijavljenih 535 naidenih in 331 izgubljenih predmetov.

Drobna policijska kronika. Zaradi pretepa in lahke telesne poškodbe sta bila ovađena neki Ivan K. in Ivan H., zaradi goljufije v znesku 100 Din neki Vinko P., tri osebe pa zaradi kaljenja nočnega miru, puščanja konj na javni cesti brez nadzorstva in zaradi prenaple vožnje. Zaradi suma tatvine in tajne prostitucije so romale v hotel pri »Grafu« 3 lahkoživke, v moškem oddelku pa sta delila isto usodo z njimi dva bosanska prodajalca preprog.

Pojasnen vlom pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Poročali smo, da je v soboto jutraj srečal neki policijski agent na križišču Gosposke in Slovenske ulice starega policijskega znanca Jakoba Frasa, ki je nosil v roki precej težek ročni kovčeg. Detektiv je povabil Frasa na policijo, kjer so spravili iz kovčega dve prekaženi plečeti, 2 svinjski krači in pol hlebčka sira. Fras se je nerodno izgovarjal, da mu je to podaril za približek neki znanec, čigar imena pa se ni mogel spomniti. Vse te zemске dobrote so bile zavite v nov modro pisan prt. Kmalu pa se je vsa zadeva pojasnila. Studenškim orožnikom so namreč izročili v soboto neki lovci, ki so bili na praznik Treh kraljev na lovu v studenškem gozdu, večji zavoj, ki so ga našli med lovom previdno skritega pod listjem globoko v gozdu. Na veliko začudenje so orožniki izmotali iz zavijka in iz velike postelje ne odeje večjo množino raznega tobaka in cigaret, dva namizna gostilniška prta, moške čevlje in več drugih predmetov. Takoj so ugotovili, da izvirajo najdene stvari iz nočnega vloma, ki sta ga izvršila v noči na Tri kralje dva neznanca v Dietingerjevo gostilno pri Sv. Lovrencu na Pohorju. O tej najdbi in ugotovitvi je bila telefonično obveščena tukajšnja mestna policija, ki je Frasa nekoliko strožje prišla in je naposled navedeni vlom priznal. Obenem pa je izdal tudi svojo pomočnika Franca Šimenka, ki je tudi že star znanec policije in sodišča. Policija je Šimenka naglo izsledila in aretirala, nakar je oba dolgooprstežna, ki imata za seboj že dolgoletno ječo zaradi prevroče ljubezni do tuje lastnine, izročila sodišču.

Koliko jih je lani pokopal mestni pogrebni zavod? V krizi živijo Mariborčani, v krizi umirajo in revno jih pokopje mestni pogrebni zavod. Malo je takih žalujočih preostalih, ki bi privoščili rajnkemu paradni pogreb. To nam dokazuje kratka statistika mestnega pogrebnega zavoda, ki je pokazal lani 791 oseb, in sicer 339 moških, 296 žensk, 66 dečkov 80 deklic, 9 vojakov in 5 kaznjencev. Od teh je bilo 10 samomorilcev, in sicer 6 moških in 4 ženske. Od pogrebov ni bilo nobenega »gala«, pač pa 11 prvega razreda, 53 drugega razreda, 77 tretjega, 88 četrtega, 100 petega, 103 šestega in 75 sedmega razreda. Med pogrebi je bilo 57 otroških, 24 ubožnih in 127 bolniških. Prevozov iz mesta pa je bilo lani 16. Tolažljivo pri tem je, da ne pozna smrt nobenega razreda in da enako kosi med bogatini in berači.

Iz policijske shrambe. V mesecu decembru 1932 so pošteni najditelji oddali odnosno prijavili pri uradu za najdene predmete: zlat ženski prstan, moško čepico, ročni dvokolesni voziček, svilen ruto, par belih ženskih rokavic, denarnico z 9 dinarji, moški jopič, poročni prstan, denarnico z zneskom 8 Din, denarnico s 5 Din 75 para, zlato zapestno uro, denarnico z dvema ključema, krznati mali ovratnik, črni ženski dežnik, malega rjavega psička, moško srebrno zapestno uro, žensko srebrno zapestno uro in znesek 110 Din.

Ogenj. Preteklo soboto okrog poldne se je vnel tram na podstrešju posestnika Ivana Lettnerja v Aškerčevi ulici. Tram je začel tleti radi preveč zakurjene peči. Poklicani gasilci so ogenj pogasili ter preprečili večjo nevarnost.

Čevlji po izbiri Din 30.— tedensko »TEMPO«, Maribor, Slovenska ulica 18.

Majlne nezgode. Mariborski reševalci so na svoji ambulančni postaji nudili prvo pomoč 22letnemu mesarju Ivanu Lovrenčiču s Slomškovega trga, ki se je med delom porezal na levi roki, dalje 61letnemu mizarju Jožefu Veberiču iz Hoč, ki si je skoro odsekal tri prste na levi roki, 30letnemu čevljiarskemu pomočniku Otmarju Černeselu iz Jenkove ulice, ki se je občutno urezal v levo dlan in pa 24letnemu uradniku Jošku Jugu iz Klavniške ulice, ki se je pri padcu poškodoval pod levim očesom. Vsi poškodovanci so bili obvezani in se zdravijo v domači oskrbi.

Vandalizem. Neki Zlikovci so preteklo noč zlomili klop pred Nabavljalno zadruge železniških uslužbencev v Frankopnovi ulici in razmetali zlomljene dele. Policija je zlikovcem že za petami.

»Franz Josef« grenčica poveča moč umstvenemu in fizičnemu delu.

Na odno gledališče

Repertoar

Ponedeljek, 9. januarja: Zaprto.

Torek, 10. januarja ob 20. uri: »Nevihita«.

Red A.

Sreda, 11. januarja: Zaprto.

Četrtek, 12. januarja ob 20. uri »Pri belem konjčku«. Red B.

Mariborsko gledališče. »Nevihita«, učinkovita in pretresljiva drama A. N. Ostrovskega, ki je ob premieri dosegla popoln uspeh, se ponovi v torek, 10. t. m. za red A. — »Pri belem konjčku«, velezbavna revijska opereta je pri vseh uprizoritvah napolnila gledališče do poslednjega kotička. Prihodnja ponovitve tega privlačnega dela bo v četrtek 12. t. m. za red B. — »Maks in Moric«, otroška revija s petjem, plesom in godbo, ki je bila njena premiera razprodana do poslednjega kotička ter je morala velika množica občinstva oditi brez vstopnic, se ponovi v nedeljo 15. t. m. ob 15. uri. — »Bog maščevanja«, drama Schaloma Ascha, eno najzanimivejših del pri nas skoro popolnoma nepoznane židovske literature, se pripravlja kot naslednja dramska premiera. Režira Vl. Skrbinek.

A. N. Ostrovski: Nevihita

Temna, kakor misterij ruske duše, in zlasti v tistih časih, ko je bilo Povolžje še dosti bližje Aziji kakor Evropi, je klasika A. N. Ostrovskega petdejanjska drama »Nevihita«, ki jo igra te dni naše gledališče v režiji g. Jožeta Koviča. Režijsko je delo dobro zgrajeno, samo mestoma je tretirano preveč le zunanje, brez možne poglobitve. Nekoliko škoduje efektu igre kuliserija, ki je preveč »našminkana«. Neprijetno pa je tudi, če padajo sence dreves na — nebo. Razsvetljava je tudi važen del uprizoritve!

Igralsko je »Nevihita« ena boljših, dasti ne naših najboljših predstav. Mestoma manjka pravi tempo in soigra popušča. Na višku so pa posamezne kreacije. Gdč. Kraljeve Katarina Kabanova spada med njene najmočnejše like. Globoko prepričujoča je zlasti v zadnjem dejanju. Gdč. Starčeve Varvara je pristno dekle, dobra kreacija v celoti in večinoma tudi v detajlih. Klasična je ge. D r a g u t i n o v i č e v e mati Marfa. Ustvarila je jeklen značaj tiranke in nam odkrila neko skoraj novo noto. Močno tipizirana je naposled tudi blazna dama ge. Zakrajškove. Zgovorno Feklušo je pogodila ga. Savinova, deklo Glasbo igra ga. Tovornikova, neko žensko pa ga. Gorinškova.

Moški tipi večinoma niso tako močni kakor ženski. Dobro izoblikovan je g. Daneša slabič Tihon Ivanovič Kabanov. Tu je g. Daneš slekel komiko in se nam predstavil kot dober karakteren igralec. G. Nakrst je dovolj dober ljubimec Boris Grigorjevič, g. V. Skrbinek skrbno zamišljen Vania Kudrijaš, g. P. Kovič pa urar Kuligin. V splošnem pogodben je tudi trgovec Dikoj g. Groma. Ostale moške vloge igrajo: gg. Rasberger Šapkin, Furijan prvega, Tovornik drugega, Gorinšek tretjega, Blaž četrtega, Harastovič petega in Standeker šestega sprehalca.

Dosedanje predstave so bile dobro obiskane.

Urejeno prebavo in zdravo kri dosežemo z vsakdanjo uporabo pol kozarca naravnih »Franz Josefov« grenčice, ker poživlja delovanje želodca in črevesa, odpravi otekline jeter, zviša izločevanje žolča, stopnjuje izločevanje seči, pokrepi presnavljanje in posveži kri. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Gramofonske plošče od Din 15.— naprej prodaja izposojalnica »Slager«. Slovenska 18.

Pes je ugriznil davi na Ptujski cesti 30letnega zidarja Avgusta Nerata v desno in levo roko. Nerat je moral iskati pomoči v tukajšnji bolnišnici.

Tragična smrt. V Cirkovcih je umrl preteklo soboto nenadoma 23letni poštni uradnik Vlado Dogša. Njegovo truplo so prepeljali v Središče, kjer ga bodo jutri pokopali. Blag mu spomin, žalujočim preostalim naše sožalje.

Zahlebe in želje jugoslovanskih planincev

RESOLUCIJA KONGRESA ZVEZE PLANINSKIH DRUŠTEV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE.

Na kongresu Zveze jugoslovanskih planinskih društev je bila v petek popoldne pred zaključkom soglasno sprejeta še naslednja resolucija, ki vsebuje vse glavne in osnovne zahteve, želje in potrebe našega planinstva:

1. Kongres ugotavlja, da pomeni železniška olajšava polovične vožnje za planince samo v skupinah najmanj 6 oseb veliko oviro za razvoj planinstva in turizma splošno, ker se more ta olajšava v praksi izkoriščati le v jako omejenem obsegu. Zato kongres ponovno in nujno naproša ministrstvo za promet, da ugodi predlogu, da se dovoli olajšava polovične vožnje na vseh vlakih, izvzemši ekspresne, že skupinam planincev treh ali vsaj štirih oseb, članov planinskih društev, ki so včlanjeni v Zvezi planinskih društev Jugoslavije.

2. Glede razmerja zimske alpinistike zastopa kongres načelo, da je smučanje planincem v glavnem le sredstvo za dosego cilja, t. i. poseta planin pozimi, do čim je zimskemu športniku glavni namen smučanje. V tem vidi kongres bistveno razliko med zimskim planinstvom oziroma zimsko alpinistiko ter zimskim sportom.

3. Kongres posveča posebno pozornost vprašanju organizacije reševalne službe in zavarovanja članov ter naroča zvezni upravi, da pripravi za bodoči kongres po konzultiranju včlanjenih društev vse potrebno gradivo, ki se bo razpravljalo v posebni točki dnevnega reda.

4. Kongres smatra, da je treba zakonodajnim putem urediti vprašanje zaščite planinskih naprav (planinskih potov, stez, markacij, orientacijskih desčic in planinskih zavetišč), dalje rastlinstva, živalstva in rezerviranih planinskih pustinj ter možnost razklastitve zasebnih in javnih zemljišč, ki so neobhodno potrebna za zgradbo in razširjenje planinskih koč in zavetišč ter prisilne ustvaritve služnosti za pota in orientacijske naprave, potrebne za pristop do planinskih koč in vrhov.

5. Kongres izreka priznanje T. K. »Skala« za idejne smernice v delovanju za odpranje plezalnega prometa v slovenskih planinah, ki je našlo svojo končno redakcijo v prvovrstnem alpinskem delu M. Kajzija: »Naš alpinizem«. Kongres smatra, da je delo izvršeno v formi, ki more služiti za vzor slinčnemu delu v ostalih predelih naše domovine. Kongres priznava plezalni pokret kot eminentno važno smer v našem alpinizmu.

6. V zvezi z referatom o mednarodnih konvencijah o obmejnem turistovskem prometu smatra kongres potrebno, da zvezna uprava poskuša najti pota in način, da se prično čim prej tudi razgovori o konvenciji o obmejnem prometu na meji naše kraljevine in Albanije.

7. Moderno evropsko planinstvo kot pokret inteligentnih mas napram prirodi ni niti čist sport niti turizem, temveč je po svojem bistvu in naravi popolnoma avtonomno kulturno delovanje, ki se more razvijati sploh samo na svojih lastnih temeljih in more samo kot popolnoma avtonomen činitelj vršiti svojo vzgojno misijo vztrajno in z uspehom. Temelj njegovga dela, princip njegovga razvoja, njegovi cilji in teorija ter njegova organizacija se morejo razvijati samo iz planinskega pokreta samega. Ne morejo pa se v nobeni smeri vsiliti niti menjati od zunaj niti se ne more planinstvo podrediti tretjim organizacijam izven njega, ker bi bil tak poizkus istoveten s podrežanjem same korenine in temelja modernega planinskega pokreta mas kot spontane nekomercialne kulturne delavnosti, ki počiva izključno na zasebni iniciativi in idealističnem delu samoniklih organizacij in požrtvovalnih posameznikov. Izključno na teh principih so bili doseženi vsi dosedanja veliki uspehi planinstva kot pokreta mase v državi in Evropi. Vsako zakonito sistemiziranje se mora nujno držati teh principov. Naravna pristojnost, pod katero spada planinstvo po naši državni organizaciji, je ministrstvo trgovine in industrije, ki je policano, da vsak svoj načrt, ki se tiče našega planinstva, najprej sporoči vsem društvom, včlanjenim v Zvezi planinskih društev Jugoslavije, da se izjavijo in da ne ustvarja zakonitih bianco-pooblastil brez uzakonjenih principov in proti opisanim interesom našega organiziranega planinstva, iz česar bi mogle nastati samo zmede in ovire v razvoju ter padec naših, po generacijah požrtvovalnega dela težko pridobljenih planinskih pozicij.

Nekomercialno idealistično in nacionalno delovanje domačega organiziranega planinstva bi morale centralne in avtonomne državne oblasti izdatno podpirati naposled že zaradi njegove splošne nacionalne vzgojne funkcije, in to na podlagi teritorialnega principa, pri čemer naj določijo del dohodkov iz turizma in del dohodkov koncesioniranih odnosno pogodbenih turističnih ustanov dotičnega upravnega teritorija v korist velikih planinskih organizacij dotičnega okoliša, in to samo in izključno za materialne izdatke in ustvaritev trajnih vrednot planinstva.

Kadar se bo turizem eventualno zakonito reguliral, se je treba izogniti vsaki možni nejasnosti, nekonkretnosti ali dvoumnosti zakonskega teksta in mora ostati avtonomija planinstva glede smotrov, razvoja in organizacije nacionalnega planinstva nedotaknjena. Treba se je nadalje izogniti vsaki birokratski komplicaciji, vsakemu ustvarjanju sinekur, vsakemu novemu obremenjevanju, vsakemu ustvarjanju fondov, ki jih ne kontrolira-

jo organizacije same in pa javnost, kakor sploh vsakemu novemu birokratiziranju. Vsa eksekutiva pa se mora prenesti izključno na banovine in naj se ne delajo poizkusi na temelju samo teoretskih dedukcij.

Morilka svojega moža pred sodniki

ANA RANERJEVA OBSOJENA NA 12 LET TEŽKE JEČE.

Pred velikim kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča se je danes dopoldne obravnavala strašna rodbinska drama, ki se je odigrala 5. septembra l. l. na Pobrežju pri Mariboru. Na zatožni klopi je sedela 60letna posestnica Antonija Ranerjeva s Pobrežja, obtožena težkega zločina umora svojega moža.

Iz obtožnice posnemamo: Obdolženka Antonija Ranerjeva je bila posestnica pri St. Janžu na Dravskem polju. Po smrti svojega moža je prodala posestvo in se leta 1920. poročila s Francetom Ranerjem, posestnikom na Pobrežju. Tudi Raner je bil vdovec in oba sta imela otroke iz prvega zakona. Že radi tega ni bil zakon srečen. Antonija Ranerjeva je sovražila moževe otroke, mož pa njene. Obdolženka je bila tudi jezična ženska in se je kaj rada prepirala s svojim možem. To je bilo povod, da je začel mož piti. Zaradi tega so se žalostne razmere v rodbini še poslabšale. Prepirom med zakoncem sta sledili medsebojni pretepi. Spočetka je mož nadvladoval ženo, zadnja tri leta pa, ko je postal slaboten in bolehen, je imela žena glavno besedo in ga je večkrat pretepla. Nekoč ga je turdi sunila po kletnih stopnicah, da je padel in si zlomil več reber. Razmerje med obdolženko in njenim možem je postajalo vedno slabše. Obdolženka se je večkrat javno izrazila, da bo mož kmalu mrtev.

Kritičnega dne sta se obdolženka in njen mož prepirala že dopoldne, vendar pa sta se pomirila in odšla skupno na njivo. Okoli 13. ure sta se vrnili in se začela zopet prepirati. Obdolženka je stopila k sosedu Tereziji Verdelakovi ter ji v jezi rekla, da se bo zgodilo, kar se zgoditi mora. Okrog pol 16. ure sta se zakonca začela znova prepirati. Sosea Riedlova je slišala, da je obdolženka med prepirom rekla: »Ti me ne boš več tepel, sedaj imaš, hudič, kar si iskal!« Nato je slišala težek padec, potem pa je vse utihnilo. Takoj nato je stopila obdolženka k plotu in se ozirala očividno v strahu naokrog, kakor da bi se hotela prepričati, ali je ni kdo opazoval. Odšla je naglih korakov na njivo, a se je kmalu vrnila, prinesla s seboj 4 pese, jih vrgla na dvorišče na tla poleg moža ter obenem obupno zakričala, da leži njen mož mrtev v mlaki krvi. — Grozna vest se je bliskovito raznesla po vsem Pobrežju. Ljudje so hiteli od vseh strani na Ranerjevo dvorišče in si ogledovali mrliča. Obdolženka je radovednežem zatrjevala, da se je mož sam ubil, da je nedolžna in da je bila na njivi ter ne ve, kako se je nesreča zgodila. Ko pa so ji ljudje rekli, da ni mogoče, da bi se bil

Sport

Občni zbor SK Železničarja. Sportni klub Železničar ima občni zbor z običajnim dnevnim redom v torek 24. t. m. v klubovih prostorih v Frankopanovi ulici.

mož sam ubil, ji je neka sosedka zabrusila v obraz, da je ona sama morilka. Obdolženka je prevzela vidna zadrega in je prosila soseda z dvignjenimi rokami: »Le po te prosim, ne pričaj zoper mene, saj si me videla, ko sem bila na njivi!« Ker je Ranerjeva trdila, da je mož sekal drva, so ljudje, ki so prišli na Ranerjevo dvorišče, iskali ta drva in tudi sekiro. Drva niso našli, kar je dokaz, da jih mož sploh ni sekal, pač pa so našli v kotu shrambe za orodje sekiro, ki je bila pred kratkim umita. Ko so obdolženko nato opozorili, je v vidni zadregi skrila sekiro v škrinjo. Poleg trupla je ležal še okrvavljen rezilnik, ki so se ga držali lasje.

Sodna komisija, ki je prispela na kraj uboja, je ugotovila, da je imel pokojni Raner 11 poškodb, in sicer na glavi in na vratu. Smrt je nastala radi izkrvavljenja.

V preiskavi je obdolženka vsako krivdo odločno tajila. Psihiatri, ki so jo preiskali, so izjavili, da je popolnoma normalna in je dejanje storila v polni zavesti ter premišljeno.

Današnja razprava proti obtoženki Ani Ranerjevi se je pričela točno ob 9. dopoldne. Za razpravo je bilo veliko zanimanje in je bila razpravna dvorana nabito polna. Vodil jo je okrožni sodnik g. dr. Tombak, prisodniki so pa bili okrožni sodniki gg. Lenart, Zemljic, dr. Kotnik in dr. Čemer. Obtožnico je zastopal državni tožilec g. dr. Zorjan, obtoženko je branil odvetnik g. dr. Šnuderl.

Tudi pri današnji razpravi je obtoženka odločno in dosledno zanikala vsako krivdo pri umoru moža. Zatrjevala je, da je mož izvršil samomor. Številne priče, ki so bile zaslisane, so izpovedale zelo obtežljivo, in so nekatere slikale neznosne razmere, v katerih so živeli pri Ranerjevih. Sodna izvedenca gg. dr. Jurčko in dr. Zorjan sta izjavila, da je obtoženka odgovorna za svoje dejanje in da si pokojni Raner ni mogel sam prizadeleti smrtnih poškodb.

Po končanem govoru državnega tožilca in zagovornika se je senat umaknil k posvetovanju in razglasil ob 12.30 razsodbo, po kateri se Ana Ranerjeva obsodi na 12 let težke ječe in trajno izgubo častnih državljskih pravic.

Sokolstvo

Iz Sokola Maribor III. Odborova seja Sokola Maribor III. bo jutri v torek ob 20. uri v posebni sobi pri br. Janžekoviču. Odborniki, pridite vsi in točno! — Zdravo!

Milan Kajč:

Osamljeno drevo

Povest grofice.

Listi samotnega visokega drevesa so rdeli preveč živo, prebohotno. Vzplamteli so kakor varljiva rdečica letičnega, ki mu bo legla na prsi jesenska megla in bo visela z vso svojo težo, dokler ga ne bo zadušila.

Čez ravan je prilezla meglena jesen in v mrazu motnih brezupnih dni so se zvijali uveli listi v rjave brezoblične li-se, ki so jih spihali z vej čez poljano div-lajoči viharji. Gole, oropane poslednjih osamljenih lističev, so mrko štrlele črne, sprane veje.

Vodene snežinke so zdrknile ob vejah in se raztopile na močvirnih tleh. Ko se je pogreznilo nebo še nižje, so naletavale na gosto, zakrile žalostno sliko zapu-ščenega drevesa in se v plesočih oblaki, ki jih je dvigal veter, vrtinčile vedno višje v temno nebo...

Preko noči se je vzdramila zima. Po širni poljni se lesketa tenka plast snega. Veje samotnega drevesa so posute z ivjem, ki plamti v pramenih vzhajajo-čega solnca...

Sredi neskončne bele ravni se širi

gozd. Med modrikastimi tenčicami in nad temnimi debli se bleste krošnje, ki jih je pobelil zapadli sneg, da izgledajo kakor naguban pajčolan, pretkan z biseri.

Soj jutrnje zarje sili skozi fine zavese velikega grajskega okna. Ob njem pogosto postaja vitka postava grofice. Otožno zre v zimski čar. Daleč na zasneženi ravani opazi osamljeno drevo in — kjer počiva modro nebo na krepkih kronah gozdnih dreves, čez katere prestira solnce tople žarke, da puliti iz gozda modrikasta megla, — tam se ustavijo oči in misli grofice.

Bila je takrat mlada in zelo lepa. Ko-liko grofov jo je plaho prosilo ljubezni, a odklanjala je vse po vrsti. Med njimi ni bilo tistega, ki ga je skrivaj ljubila. Grof se ji dolgo ni približal. A prišel je. — Nekoč, na sprehodu v tistem gozdu, ki ga zdaj otožno motri, ji je z mlade-niškim ognjem in s samozvestjo grofa, ki si je svesten uspeha, odkril svojo vro-čo ljubezen. Bila sta srečna...

V sijanih pripravah na bližajočo se poroko jima je prehitro mineval čas. Si-volasti grof se je sicer začetkoma proti-ll hčerini poroki snubec je bil le grof. nič več kot ona. Prej so prihajali s po-

nižnimi prošnjami celo knezi. Ker se je vsak dan oglašal bodoči zet in se je zelo spoštljivo vedel napram staršem, so ga vzljubili.

Teden dni je manjkalo do poroke. Sti-kanje glav in šepetanje služinčadi je po-stajalo očitneje. Končno je prišla mlada nevesta na sled govoricam, ki jim skraja ni mogla verjeti. A prihajale so vedno oogostejše in od njenih najzanesljivejših ljudi, ki so ji bili zvesti in so jo ljubili radi dobrote, ki jo je vsem izkazovala.

S strtim srcem, z izgubljenimi upi o sreči, je zahtevala od ženina, da se ji nikdar več ne približa.

Če ljubi, je tudi grofica močna! Od-pustiti more celo varanje, pozabiti ne! Radi grofovih obljub o poboljšanju, je zmagala groficična ljubezen, a poroko so odgodili.

Grof ni odslovil svoje lepe sobarice, ki bi bila kmalu postala vzrok ločitve. Presetila se je na neko oddaljeno grofovo graščino. Ko je nadzoroval svoje imetje, jo je še včasih skrivaj obiskal... Ta sobarica si je lastila vso oblast nad služinčadjo in ukazovala kot prava go-spodarica.

To ni ostalo dolgo prikrito grofici. Bo-elo jo je izdajstvo ženina in odslovila ga je. Grof je kmalu prebolel ločitev in

se je poročil z neko francosko plemkinjo.

Težko je pozabljala grofica svoje raz-očaranje. Najrajše bi vse zapustila in šla v samostan. A ostala je na ravni, na katero so jo vezali spomini...

Ljubila je rahel veter, ki ji je božal lase v lahнем poigravanju, ko je jezdi-la spomladi po mehki stezi proti gozdu. Ko se je dan nagibal in se je dvigal me-sec ves krvavordeč iznad oblakov, se je vračala. Kmalu se je kopala v srebrni svetlobi zelenkasta ravan. Na gozdu je počivala mesečina, a ob oknu je slonela grofica in premišljevala. In ko je ležala pod njo ravan v polnočnem snu, je pri-sluškovala otožnim zvokom opojnih ci-ganskih melodij.

Ljubila je grofica ravno in tje valu-joča žitna polja. Dajala so kruha tolikim revežem in tudi takim, ki so jo v zahva-lo izrabljali.

Na dolgih potovanjih je iskala pozab-ljenja. Nikdar ni več ljubila in ni se po-ročila.

Sedaj, ko sloni ob oknu, se ji je stozil obraz ob tih spominih. V finem mehkiem obličju ji lesketajo odsevi zasnežene rav-ni in drse preko snežnih belih las...

Njeno življenje je povest osamljenega drevesa...

Radislav Rudan

Rod na razpotju

(Povest)

Cesta je bila prazna; nobenega človeka, nobenega voza ni bilo na njej — in Caharija se je v osvežujoči tišini pogreznil v svoje misli. Zagrizel se je vanje kakor kača v svoj plen, da jih za vse na svetu ne bi bil izpustil.

In njegove misli so bile vse jasne in svetle, ne navadno svetle. Morebiti nikoli v življenju ni bil mislil takih misli kakor tisto jutro doli po Rebrnicah, tisto jutro, ko je šel, da izpolni svoj davni sen in potem tih in vdan starec sede v zapeček. In kakor da bi moral tudi z besedami potrditi tisto, kar je bil v mislih sklenil in zaključil, je neprestano nihal s svojo glavo in ponavljal:

»Tako je, da, tako je...«

Potem se mu je hipoma zazdelo, da stoji na silno visoki gori, prav na samem slemenu, in da vidi za seboj vso svojo prehojeno pot, vseh svojih pet in sedemdeset let, pred seboj pa stezico bodočnosti, vso svetlo pot in v tiho gomilo se iztekajočo. Popravljal na oni svoji prehojeni poti, ko je stopal strmo v breg, je videl pred seboj samo sivo nejasnost in negotovost in ni nič vedel, kako je tam gori na vrhu in kaj se skriva za njim; zdaj pa, ko je stal gori v jasni višini, ni bilo nikake skrivnosti in negotovosti več. Zdaj je bilo vse tako razločno in preprosto, kakor da bi na dlan ležalo.

»Tako je, da, tako je...« je ponovil in se znova in še globlje nadihal osvežujočega zraka.

»Sin se je vrnil,« je mislil; »bolan je prišel, a bolezen mu je prizanesla, ni ga pokosila. Zdaj se bo zopet oprijel zemlje, poglaval bo vanjo svoje močne korenine, kakor hrast nad bajto, da ga nobena burja ne

bo več mogla izruti. Oženil se bo, otroke bo imel, in vse bo kakor je od nekdaj bilo. In tudi Marički bo treba najti ženina, tudi Marički...«

Cesta se je vila mimo zverženih obronkov položnega gorskega podnožja, krivila se, sukala in iztegala, dokler se naposled ni iztegnila na položno plan ter se privila k Močilniku, ki je tiho žuborel v svoji globoki strugi.

Modrikaste megle so se dvigale in trgale kakor prosojne koprene in svetla zora se je vedno bolj nižala, lila svojo svetlobo v dolino in jo prepajala z vedrim bleskom. Gori izza Nanosa se je bližalo mlado solnce in že obsevalo Pasji rep, Sv. Trojico in samotnega Sv. Sancerba.

Caharija je še vedno mislil in ni videl ne razgublajoče se megle ne mlade zore in svetlih solnčnih žarkov na vrhovih in pobočjih zahodnih gričev. Tudi zvon, ki se je prav tedaj oglašil iz zvonika cerkve sv. Vida, ga ni predramil iz globokih in praznično opojnih sanj. Kakor ves vase izgubljen in zamačen je premikal stare noge, sklanjal glavo, naslanjal se z desnico ob grčavo drevovko, z levico pa nihal in meril takt korakov, gibov nog in svojih sanj...

Tako je, da sam ni vedel kdaj, dospel do prvih hiš in do prvih ljudi, ki so zaspanih obrazov odpirali vrata in se praznično oblečeni odpravljali k rani maši.

»Dobro jutro, Caharija!« ga je pozdravil nekdo in se mu prijazno nasmehnil.

Starec se je predramil, dvignil glavo in odzdravil:

»Bog daj, Tone!«

»Pa si le prišel,« je dejal oni in se mu pridružil.

»Dolgo te ni bilo na spregled.«

»Nisem utegnil,« je rekel Caharija. »Delati je bilo treba in zima je bila, burja. Saj veš — ne bi je bil zmagal.«

»In sin se ti je vrnil...«

»Bogu bodi hvala!«

»Je boljši?«

»Bo! Koliko sem pa molil za njegovo zdravje. O ti Devica loška!«

»Pa bo zdaj ostal?«

»Nu, kako pa?« se je začudil starec in v njegovem začudenju je bilo nekaj užaljenju podobnega. »Zakaj ne bi ostal? Pogodbo z Mozarjem bom spremenil. Na njegovo ime bo šlo. Zato sem prišel. V nedeljo bo prišel še sam in bo potrdil.«

»A?« se je začudil oni in umolknil.

V zvoniku je zopet zazvonilo in okolica cerkve je oživela. Od vseh strani so prihajali praznično oblečeni ljudje, moški in ženske, fantje in dekleta, in vsi so bili še zaspani in niso vedeli kako bi gledali in kako bi se obračali. Nerodno, zadevajoč se drug ob drugega, so se gnetli skozi ozka, samo napol odprta vrata v prostorno svetlobo, ki je bilo še vse jutrnje temno in le medlo razsvetljeno od zunanje luči in od belih voščenihi sveč, ki so gorele pred glavnim oltarjem.

Caharija se je preril do kropilnika, pomočil roko v blagoslovljeno vodo in se pokrižal. Potem je odšel do klopi, pokleknil na klečalo, vzel iz žepa rožni venec in se potopil v globoko in vdano molitev. Niti opazil ni, kdaj je stopil pred oltar svečenik z ministrantoma in kdaj se je maša pričela.

V svoji molitvi je bil sprva ves miren in vdan: čustvo sladkega notranjega zadovoljstva in nekakšne skladne sreče mu je polnilo dušo, da se je dvigala kakor bela golobica v somračne višave poslikanega stroga in plavala nad množico ljudi, ki so mrmraje molili in se tiho prestopali z noge na nogo. Ali čimdelj je molil, temmanj zbrana je bila njegova molitev. V čustvo sladkega zadovoljstva in skladne sreče se mu je pričel mešati zagoneten nemir. Vstajal je od nekod, sprva čisto rahlo, tiho in nečutno, potem pa se je večal, širil in skušal zamoriti vsa druga občutja. Starcu so zadrhteale vele roke, rožni venec je zarožljajal in hladan pot mu je obilil čelo.

O sportnih razmerah pri nas

GOSPODU MOHORKU IN TREZNEMU OPAZOVALCU V ODGOVOR!

V zadnjem času so razni gospodje smatrali potrebno objaviti v »Večerniku« kritike, tako v zadevi sodniškega vprašanja kot tudi v ostalih sportnih zadevah Maribora. Pri tej priliki je zvezni sodnik g. Mohorko omenil — ne prav prijazno — tudi mene. Ne bi odgovarjal, ker pravi športniki, ki zasledujejo športno delo, itak poznajo razmere in vedo, kakšna je resnica, toda prisiljen po svojih sportnih tovarših le moram podeti malo pojasnilo. Ne bom pa napadel in klevetal, ker to ni moja navada; povedal bom odkrito samo dejstva. Sodi naj vsak sam!

O medklubskem odboru: V delovanje MO po vojni do 1. 1927., to je do ustanovitve SK Železničarja, se ne bom spuščal. Omenil bom le delovanje od tega časa naprej. Od 1. 1927 do jeseni 1929. je bil MO v rokah gg. iz vrst ISSK Maribora in SK Rapida. Takrat še ni postojal pravilnik o medklubskih odborih, ki daje vsakemu klubu možnost zastopstva v njem. Gg. člani takratnega MO niso vsa ta leta dovolili SK Železničarju zastopstva v tem odboru, in to iz — meni vsaj — neznanih razlogov. Vprašam vas javno, gospodje, »kaj ste naredili takrat za mariborski sport?« Edino delo, ki ga pa ne morem smatrati za pozitivno, je bilo delo proti verifikaciji igrišča SK Železničarja. To delo, v katerem je sekundiral tudi z vsemi svojimi močmi sodniška sekcija, se je končalo z diskvalifikacijo, in to z navedbo razloga, češ, da so na igrišču črepinje...!

Ko je bil izvoljen v jeseni 1. 1929. od Železničar, v katerem so pa bili zastopniki iz grupe klubov Svoboda, Mura in Železničar, v katerem so pa bili zastopniki vsi klubi po svojih zastopnikih ter

je v funkciji podpredsednika aktivno sodeloval tudi ugleden član opozicije, je delo za povzdig mariborskega sporta napredovalo. Upam si trditi, da je uspeh delovanja mariborskega MO, da je v letu 1932 mogel sodelovati v državnem prvenstvu reprezentant Maribora, da se je začelo tekmovali za prvenstvo LNP v enotnem skupnem razredu itd. Pripomniti moram še to, da je bila na vseh treh občinskih zborih MO izrečena zaupnica celokupnemu odboru, meni še celo s pohvalo po vseh zastopnikih klubov, včlanjenih v mariborskem MO, torej tudi takozvane opozicije. Da je podzveza smatrala tudi to leto za potrebno, da ostanemo v MO, ni naša zasluga (ali krivda), ampak krivda gg. samih, ker v dobi 8 let niso znali pokazati, da so za delo sposobni. Ne odrekam oziroma ne zanikam, da imajo oziroma so imeli ostali klubi sposobne delavce, konstatiram le samo to, da so v ta odbor, ako izvzamem nekaj častnih izjem, pošiljali vedno ljudi, ki si niso bili svesti, ali pa ne sposobni zadane jim naloge.

O sodniškem vprašanju: Priznati moram, da sklep glavne skupščine JNS v sodniški zadevi ni povsem na mestu (moje osebno mnenje), toda konstatiram moram, da so gg. sodniki sami s svojo nerazsodnostjo dovedli do tega. Da pojasnim celo zadevo. Zbor nogometnih sodnikov je podrejen JNS, prav tako kot podzveze ter je popolnoma ločen od njega. Do pred dvema leti so tudi sodniške sekcije, ki so sestavni del ZNS, delegirale sodnike. Ker se je pa v sodniških sekcijah posameznih podvez tako Ljubljane, Sarajeva, Subotice itd. pripuščalo do izvrševanja te funkcije samo gospode gotovih klubov, nadalje ker sodniki niso

bili samo sodniki, ampak po pretežni večini tudi funkcionarji klubov, je dovedlo do tega, da so proti nekim sodnikom prihajale pritožbe. V odpravi temu je občinski zbor JNS pred dvema leti sklenil, da delegirajo sodnike odbori pri podzvezah. Ta odbor je sestojal iz dveh zastopnikov podzveze (v Mariboru medklubskega odbora) in enega zastopnika sodnikov. Konstatiram moram, da je odbor za delegiranje pri MO v Mariboru vedno in vselej zadnji dve leti delegiral sodnike, za katere so se sporazumeli zastopniki klubov. To lahko potrdi član odbora sodnik, ki pripada opoziciji. V zadnjih dveh mesecih se pa gg. sodniki itak niso več pokorili odredbam tega odbora. Jasno je, da so bili večkrat delegirani boljši sodniki, a slabši manjkrat. G. Mohorko — polaganje sodniškega izpita ni tako težka stvar za športnika, ki je bil sam igralec. Biti dober sodnik pa je težje. Vedite, da ni moja krivda, ako niso bili klubi zadovoljni z vami.

Na zadnjem občnem zboru JNS 18. XII. 1932. je ZNZ zahtevala popolno samostojnost. Zastopniki nekaterih klubov pa, da se ta samostojnost še zmanjša, in to na ta način, da se jim odvzame odbor za kaznovanje sodnikov. (Ta je obstojal doslej iz dveh zastopnikov sodnikov in enega zastopnika podzveze.) To so zahtevali radi tega, ker se proti sodnikom, ki so kaj zagrešili, ni nikdar ali vsaj v pretežni večini kazensko postopalo. Toda na občnem zboru JNZ se je pred končnim glasovanjem v sodniškem vprašanju dosegl med sodniki (ZNZ) in klubi sporazum, in to na ta način, da se da sodnikom samostojnost, in le glede delegiranja sodnikov za prv. tekme se da klubom možnost, da izberejo sodnika lastne ali kake druge sekcije. Predlog se je poleg tega glasil, da se da sodnikom samostojnost za dobo enega leta na pokušnjo, da se vidi kake sadove bi to po-

kazalo. Toda vedite, sodniki so bili tisti, ki so že sklenjeni sporazum napadali na samem občnem zboru. In predlagatelj kompromisnega predloga g. dr. Bojič, predsednik beograjske podzveze, je zrevoltiran radi izpadov gg. sodnikov svoj predlog umaknil. Rezultat tega je bil, da je večina sprejela predlog, da se sodnikom odvzame še odbor za kaznovanje. Ne bom se spuščal v kritiko, bo li to dobro ali ne (po mojem mnenju ne, ker bo še bolj poostrolo nasprotstva). Priznam, da se je storila krivica **dobrim sodnikom**, ki so vedno in vselej pravilno pojmovali svojo nalogo. Toda konstatiram, da je občinski zbor JNZ najvišja instanca nogometnega sporta v naši državi ter da se ji morajo pokoriti ne samo klubi, ampak tudi sodniki! Kdor se neče pokoriti, naj odloži svojo funkcijo in vrne izkaznico. Glavna skupščina je znižala tudi sodniške takse od 80 na 40 Din, kar nekaterim tudi ni prav. Moje mnenje je, odpraviti takse popolnoma, ker če morata igralec in funkcionar delati brezplačno le iz ljubezni do sporta, bi to delali lahko tudi sodniki. Ako je to mogoče pri lahki atletiki in vseh drugih panogah sporta, bi bilo to mogoče tudi pri nogometu.

Mnogo bi imel še povedati, toda prostor ne dopušča. G. Mohorku v odgovor bi moral napisati še sledeče: Ne delam samo v nogometnem sportu, ampak tudi v drugih sportnih panogah. Konstatiram, da delamo, ne samo jaz, nego tudi moji tovariši in moj klub, vedno v najlepši slogi in v sporazumu z vsemi ostalimi mariborskimi društvi, tako v lahki atletiki, zimskem sportu itd. Pripominjam pa, da se pri delu z g. Mohorkom še nisem srečal. Pokažite, kaj ste za mariborski sport naredili! Upam, da sem javnost o stvarnem stanju zadosti informiral in smatram gornje moje izjave za zaključene.

Josip Fišer.

Mali oglasi

Razno

PUSNI KROFI
najfinejši, dnevno sveži, samo 1.— Din komad. Pekarna Čebokil. Glavni trg. 42

Sobo odda

SOBO
s posebnim vvhodom, električno, oddam najraje oficirju. Betnavska-Poljska 16. 62

DVE LEPI PRAZNI SOBI, uporabni tudi za odvetnika ali drugo pisarno, odda takoj Fokter, Aleksandrova cesta 6. II. 96

DIJAKE SPREJMEM
tako na stanovanje in dobro hrano (zakurjena soba). Vprašati Grajska ulica 2, pri hišniku. 94

PRAZNO SOBO
oddam. Cankarjeva ulica 1. II. nadstr. 99

SOBO
v gospodarskem poslopiju, prazno ali opremljeno oddam takoj. Stritarjeva ulica 17. 92

OPREMLJENO SOBO
oddam eni ali dvema osebam. Magdalenska ulica 46. 93

SOBO ODDAM
enemu ali dvema gospodom. Tattenbachova 16. III. levo. 66

Službo išče

PRIDNA KUJARICA, poštna, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, išče mesto. Naslov naj pošlje reflektanti v upravi »Večernika«. 96

Dva močna konja

se takoj prodata iz konkurzne mase Swaty Pikl. Vpraša naj se pri konkurznem upravitelju dr. Škapinu Karlu, odvetniku v Mariboru, Aleksandrova cesta 12.

Kupujte svoje potreščine pri naši inserentih!

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so ob prebriski izgubi naše ljubljene sočustvovali z nami, nam lajšali veliko bol ter spremljali malo pokojnico na njeni zadnji poti.

Maribor, 9. januarja 1933.

Rodbine Reicher, Graser, Ebner.